

11.07.2019.

Б
Р
О
Ј

07

БИЛТЕН

**ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА
И СТРУЧНА СЛУЖБА ЈАГОДИНА**

САДРЖАЈ БИЛТЕНА

СТОЧАРСТВО

- ТОВ ЈУНАДИ (Стр. 3-4)
- Дипл.инж. Драган Јаковљевић
- СОЈА У ИСХРАНИ КРАВА (Стр. 4-5)
- Маст.инж. Верица Лазаревић

РАТАРСТВО И ПОВРТАРСТВО

- ЉУШТЕЊЕ СТРИШТА (Стр. 5-6)
- Дипл.инж. Миланка Миладиновић
- ЖИВО ЗЕМЉИШТЕ - Темелъ пољопривредне производње (Стр. 6-7)
- Дипл.инж. Миодраг Симић
- ЗАШТИТА ПОВРЋА ОД СУНЦА (Стр. 7-8)
- Дипл.инж. Драган Мијушковић
- ГАЈЕЊЕ КРАСТАВЦА КОРНИШОНА (Стр. 8-9)
- Дипл.инж. Мира Миљковић

ВОЋАРСТВО И ВИНОГРАДАРСТВО

- БЕРБА ВОЋА (Стр. 10)
- Дипл.инж. Дејан Јоцић
- ЈАБУЧНА-МЛЕЧНА ФЕРМЕНТАЦИЈА (МЛФ) (Стр. 11)
- Дипл.инж. Игор Андрејић
- ПОДСТИЦАЈИ МИНИСТАРСТВА ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ХЛАДЊАЧЕ И НАБАВКУ ОПРЕМЕ ЗА ХЛАДЊАЧУ (Стр. 12)
- Дипл.инж. Ивана Глигоријевић

ЗАШТИТА БИЉА

- MONILINIA FRUSTICOLA – смеђа трулеж плода (Стр. 12-14)
- Дипл.инж. Љиљана Јеремић
- СУЗБИЈАЊЕ КУПУСОВОГ МОЉЦА – МЕРЕ ДОБРЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРАКСЕ (Стр. 14-15)
- Дипл.инж. Ружица Ђукић
- ШТЕТОЧИНА ЦИКАДА КУПИНЕ Cicadetta montana complex (Стр. 16)
- Дипл.инж. Марко Манојловић

АГРОПОНУДА (Стр. 17)

ЦЕНЕ ВОЋА И ПОВРЋА ПРЕУЗЕТЕ ИЗ СТИПС-а (Стр. 18-20)

СТОЧАРСТВО

ТОВ ЈУНАДИ

Досадашња организација това јунади у Србији се оцењује неповољно због прихваћене праксе да се изводи у три фазе. Овде се ради о тову сименталских грла, која чине већину товне јунади.

У првој фази која се одвија на газдинству, телад се напаја млеком или заменом за млеко, уз прихрану концентратом и сеном до постизања масе од 120 до 150 кг тада се остварује дневни прираст преко 1000 грама. Друга фаза представља предтов, обавља се у товилиштима приватних власника који откупљују телад и хране их до тежине од 200 до 250 кг. За исхрану се употребљава кукурузна силажа, сено и концентроване смеше. У трећој фази ова грла се продају великим товилиштима, где завршавају са масом од 400-550 кг, код мушких и 360-420 кг, код женских грла.

Тов телади - У нашој земљи није практикован тов телади за потребе домаћег тржишта и извоза. Држава је својим законским прописима увек забрањивала клање телади како због очувања, тако и због повећања фонда говеда, али у неким земљама западне Европе, тов телади има већу традицију. Тов телади подразумева интезивну исхрану, пошто се тежи већим завршним масама и степену утовљености. У зависности од система држања крава, телад је могуће товити напајањем нормалним количинама млека и замене за млеко или сисањем у систему крава дојилга и прихраном концентратом и сеном.

Тов младих бикова - Бичићи се најчешће тове у стаји интезивно, а за исхрану се користи силажа кукуруза и смеша концентрата. Висока норма исхране се примењује све до узраста око 14 месеци, да би обухватио период високог пораста мишића најквалитетнијих партија: бута, слабина, леђа, филеа и плећке. Бичићи у односу на јунице у тову постижу висок капацитет раста и високе дневне прирасте, бољу економичност исхране и утовљеност, а при клању бољи рандман и труп с мањим садржајем масти. С обзиром на то да у тову мушка грла чине већину (око 70 %) она су значајна категорија у производњи младе јунетине.

Тов јуница - Женска телад која нису потребна за приплод стављају се у тов, у поређењу са товним бичићима месо јуница је нежније и с бољом мраморношћу. У једнаким условима држања, неге и исхране, у односу на младе бикове, тов јуница има следеће недостатке: нижи дневни прираст за 20 до 30 %, нижу завршну тежину у тову, раније постизање стање утовљености, већи потребе у храном за килограм прираста, мањи рандман клања и мању економичност у производњи. Женска грла имају одређене предности у тову, пре свега добро искоришћавање кабасте хране, нарочито паше и тако мање потребе за концентратом, лакше неговање посебно старијих грла, могуће једно тељење а након тога продаја за клање.

„Бејби биф“ - Производња ове категорије није специфична за поједине расе, практично све средње интезивне и интезивне товне расе, као и њихови мелези могу се користити у те сврхе. Ова производња је повезана с директном продајом говеђег меса на фарми и представља финансијски интересантан артикал, пре свега у узгоју у систему крава-теле. Такође, даје могућност за боље коришћење младих женских грла у производњи меса.

Ова производња је повезана с директном продајом говеђег меса на фарми и представља финансијско интересантан артикал, пре свега у оквиру узгоја у систему крава-теле, такође даје могућност за боље коришћење женских грла у производњи меса.

Кастрати - Кастрати су мушка телад у узрасту 4 до 5 месеци или тежине 120 до 170 кг телесне масе. Сам тов кастрираних грла није економски оправдан, осим ако се не плаћа више од товних бичића. Интезивни тов кастрата, искључиво у стајском држању, сматра се неоправданим. У истим условима исхране, кастрати у поређењу са младим товним биковима остварују око 20 % ниже дневне прирасте. Када се већи део њиховог прираста обезбеђује концентратом, тада расте учешће масног ткива у њиховом трупу. Због тога се често практикује комбинован тов на доброј паши да би се постигао дневни прираст око 800 грама. Овим прирастом се тежи када се клање кастрата планира у узрасту од 18 до 20 месеци

Саветодавац за сточарство
Дипл.инж. Драган Јаковљевић

СОЈА У ИСХРАНИ КРАВА

Када је реч о интензивној производњи у сточарству, посебна пажња мора да се обрати на један од важних фактора за производњу, а то је исхрана. У производњи млека посебно је важно направити добру комбинацију довољне количине енергије и протеина. Храниво у коме су енергија и протеини висококонтрисани је зрно соје и његови продукти.

Мора се прво напоменути да соја садржи и неке непожељне материје - инхибиторе, протеаза. Оне својим присуством у дигестивном тракту заустављају активности ензима и варење код непжеживара и млађих категорија преживара. Код крава је ово избегнуто другачијим системом варења и великим утицајем микрофлоре бурага на варење хране. Соја у исхрани може се употребити у виду сојиних сачми и погача који су нус производи прехранбене индустрије. Зрну соје је на овај начин одузета маст за потребе индустрије, а крајњи производ садржи (у зависности од произвођача) од 30-40% протеина. Погаче и сачме су термички обрађене и пре пуштања у промет морају да прођу контролу квалитета. Користећи ове производе у исхрани стоке можемо да будемо сигурни да неће доћи до дигестивних проблема. На појединим газдинствима ради се термичка обрада соје која у ствари изазива више штете него што доноси неку корист. Из тих разлога је јасна препорука да се на газдинству не може добро урадити термичка обрада соје. Екструдирана соја је честа у последње време на нашем тржишту. Постоје тзв. екструдери који се могу купити и користити на газдинству. Продукт који се добије је уситњена материја која је под притиском и повећаном температуром термички обрађена. На тај начин соја се ослобађа штетних материја а хранљива вредност није смањена.

Новији начин обраде соје је микронизација која се углавном користи код прављења рибље хране и хране за пилад и прасад. Микронизацијом се уништава 90% штетних материја зрна. Храњење крава оваквим зрном има одличне ефекте али поскупљује производњу и има значаја једино у исхрани крава које дају преко 10 000 литара млека.

Употребом сировог зрна соје у оброцима музних крава ефективно би могло да утиче на смањење трошкова у производњи млека и на повећање количине млека. Огледи су показали да количина од 2 кг сировог зрна соје по крави дневно не узрокује никакве дигестивне проблеме.

Генерална је препорука да сирово зрно соје учествује до 10% у оквиру смеше за музне краве. Главна предност је смањена цена протеинских хранива, која се могу произвести на сопственом газдинству. Мана је отежано млевање соје, лепљење самлевене масе на зидове прекрупача, мешаона и транспортера. Треба обратити пажњу и на дужину чувања ове смеше која сме да стоји највише 4-5 дана. Због великог садржаја масти постоји могућност да самлевена соја ужегне. Сирова соја не сме да се укључује у оброк у случају ако има урее. Врло је важно не мешати ове две компоненте јер соја изазива разградњу урее на амонијак што доводи до надуна и других поремећаја.

Саветодавац за сточарство
Маст. инж. Верица Лазаревић

РАТАРСТВО И ПОВРТАРСТВО

ЉУШТЕЊЕ СТРИШТА

Љуштење стрништа је прва агротехничка мера обраде земљишта и уједно припрема ораница за сетву наредне културе, заоравање стрништа има велики значај у нашим полусушним условима и врло је важно спровести ову меру. Наиме, после жетве никако не би требало да се оставља необрађена стрњика да на њој слободно расту корови и осипају семе, такође је на тим парцелама велика штета од губитка воде, а то битно утиче на принос наредне културе.

Љуштење стрништа треба обавити одмах после жетве или истовремено са жетвом, најбоље би било истог дана, ово је битно, зато што у време жетве земљиште још садржи извесну количину воде која омогућава да се ова мера изведе квалитетно. Ако ова мера не може да се спроведе одмах, а површински

слој се у међувремену исуши (што онемугућава љуштење), треба сачекати кишу која ће поквасити обрадиви слој и омогућити обраду.

Иначе, само љушење стрништа представља плићу обраду земљишта и изводи се на 10 до 15 цм дубине. Основни циљ љуштења стрништа је заоравање жетвених остатака и корова који се приликом обраде мешају са земљиштем и тако стварају повољне услове за њихово разлагање; такође, врши се побољшање водног режима земљишта (смањењем губитка воде испаравањем) и боље упијање атмосферских падавина, као и побољшања топлотног режима.

Одређене проблеме приликом љуштења стрништа представља слама, односно жетвени отаци и сакупљање истих, ове жетвене остатке треба или уклонити са парцеле или истарупирати и равномерно распоредити по парцели и заорати. Жетвене остатке не треба никако палити, јер се тиме стварају вишеструки губици.

Дубина љуштења стрништа зависи од типа земљишта, климатских и временских прилика, влажности земљишта и количине жетвених остатака. Љуштење се обавља дубље у сувљим условима, на лошијим земљиштима и на парцелама са више жетвених остатака. У зависности од свега наведеног, дубина обраде се креће од 10 до 15 цм.

Избор оруђа за љуштење стрништа је такође веома битан и за ову операцију се могу користити специјализована оруђа или универзална, као на пример вишебразни, широкозахватни плугови чија је дубина рада до 15 цм. После орања бразде треба затворити употребом ваљака или дрљача.

Спровођењем ових мера се задржава преко потребна влага у земљишту јер се прекида њено капиларно кретање и тиме спречава испаравање. Поред тога овакво земљиште боље упија атмосферске падавине које доспевају на његову површину, ово је нарочито изражено код земљишта тежег механичког састава. Необрађено стрниште није способно да прими веће количине падавина, па може доћи до кретања воде по површини, а тиме и до одношења најфинијих честица земљишта процесом ерозије. Такође, летњим орањем се услед интезивне микробиолошке активности, земљиште обогаћује хранивима и то нарочито нитратима.

Саветодавац за ратарство
Дипл.инж. Миланка Миладиновић

ЖИВО ЗЕМЉИШТЕ

Темељ пољопривредне производње

Кључ успеха доброг пољопривредног газдинства је живо земљиште, а живи организми земљишта су:

- На првом месту бактерије и актиномицете које чине **40 %** живих организама. Улога им се огледа у разлагању материја и усвајању азота из ваздуха. Актиномицете поседују способност разграђивања тешко разградивих састава, које ни једна друга група организама не може разградити (длаке, љуштуре инсеката...).
- Гљиве и алге чине исто **40 %** живих организама у земљишту. Алге могу обављати фотосинтезу. Гљиве већином живе у киселом замљишту и специјализоване су за разлагање биљног материјала, посебно богатом лигнином.

- Кишне глисте чине **12 %** живих организама у земљишту. Глисте ситне органску материју, луче калцијум и тако слепљују честице глине и хумуса и стварају постојан глинено – хумусни комплекс. Добро земљиште на квадратном метру до **30 цм** дубине може садржати преко **100** кишних глиста. Због изузетне користи поједини истраживачи називају кишне глисте и „Кравице земљишта“.
- Ситне животиње (нематоде, гриње) – мезофауна чине **3 %**, а њихова улога је вишеструка, а највише везана за разградњу органске материје.
- Крупне животиње (пауци, стоноге, пужеви, кртице исл) – макрофауна чине **5 %**, а улога им је слична као код мезофауне.

Истраживачи земљишта установили су да по једном хектару зремљишта средњег квалитета у дубини од **5 – 20 цм** налази се око **10000 кг** разних гљива и бактерија, **4200 кг** глиста и других безкичмењака, **1000 кг** алги а када се ту дода разградња биомасе долази се до бројке од **25000 кг/ха** живих организама битних за одржавање и опстанак природне плодности пољопривредног земљишта.

ПРОИЗВОЂАЧИ !

Ако сте прочитали горе наведено замислите се пре него што посегнете за паљењем стрништа после жетве !!!

**Саветодавац за ратарство
Дипл. инж. Миодраг Симић**

ЗАШТИТА ПОВРЋА ОД СУНЦА

Сведоци смо климатских промена и све топлијих лета на чему стално метеоролози упозоравају , зато морамо повести рачуна и наћи решење да заштитимо наше усеве тј. поврће од високих дневних температура. Проблеми се јављају и на отвореном пољу и у заштићеном простору, најчешће у виду ожеготина, црних флека а често може доћи и до пропадања биљака. Високе температуре нарушавају процесе у самој биљци а такве биљке заостају и приноси

Са великим успехом све већи број повртара штити своје културе од високих температура, постављајући заштне мреже, наводњавањима или кречењем – белјењем фолија на заштићеном простору. Наводњавања имају за циљ освежење биљке, температура се снижава испаравањем капљица воде са лишћа а затим и испаравањем воде из земљишта.

У последњих пар година заштитне мреже су заузеле значајно место у повртарској производњи, заштитне мреже успешно штите биљке од високих температура а и од временских непогода – града који је све учесталији на територији Србије.

На нашем тржити можемо наћи велики број различитих заштитних мрежа, израђене су од полиетилена, прекривене АЛ- превлаком, најчешће се разликују по густини, структури и боји.

Заштитне мреже наћи ће све ширу примену у савременој производњи поврћа, имају одличан ефекат јер Ал-екран лети не дозвољава стварање дифузне светлости - непожељно загревање а током зиме утичу на повећање температуре ваздуха, што је значајно за заштићени простор. Битно је заштитити усеве пре него што приметимо прва оштећења на биљкама.

Саветодавац за повртарство
Дипл.инж. Драган Мијушковић

ГАЈЕЊЕ КРАСТАВЦА КОРНИШОНА

Краставац представља једну од основних повртарских култура јер поред коришћења у свежем стању и једна је од најзначајнијих сировина у прерађивачкој индустрији. У нашој земљи краставац за кишелјење производи се у два агротехничка рока. У летњој сетви производња је немогућа без наводњавања, краћи је период бербе и већи проблеми са болестима. У нашим условима као други усев углавном се производе краставци за туршију и индустриску прераду и то краставци ситних плодова. Сеје се 65.000-70.000 биљака по хектару.

Нега краставца састоји се у редовном окопавању, заливању и заштити од болести и штеточина. Краставац је осетљив на пламењачу и пепелницу о чему се највише и води рачуна. Краставац је типична топлољубива врста с повећаним захтевима према температури земљишта и ваздуха. Због велике лисне површине има велике захтеве за водом, нарочито током плодоношења. Минимална температура клијања је 12°C а оптимална 25 до 30°C. За вегетативни раст и развој најповољније су дневне температуре око 25°C и ноћне око 18°C, а за цветање и развој плода 25 до 30°C дању и 20°C ноћу. При температури 12°C зауставља се цветање, на 10°C биљка одбацује цветове, а на 6° престаје са растом. Високе температуре изнад 32°C знатно успоравају раст плодова, смањују оплодњу, а ако су праћене недостатком воде може доћи до опадања цветова и приметних плодова.

Код високих температура интензивније се формирају мушки цветови што додатно смањује принос. Оптимална влажност земљишта током плодоношења је око 80% ПВК. Уз то пожељна је и влажност ваздуха изнад 70%. Током плодоношења потребно је недељно наводњавати са 25-30л/м², како би се спречио губитак тургора биљке и смањила могућност опадања цветова. Најефикасније је наводњавање капањем уз које се може обавити и прихрана.

Произвођачи корнишона морају обратити пажњу на заливање. Не заливати топле биљке хладном водом (добијају се горки плодови). Наводњавање вршити у раним јутарњим часовима.

Све чешће се корнишон гаји на мрежи, што олакшава бербу и добијају се чистији и здравији плодови.

Да би се добила добра структура земљишта и одговарајући почетни ниво хранљивих материја потребно је у јесен заорати квалитетан згорео стајњак. Усвајање хранљива је непрекидно.

Фосфор у почетним фазама поспешује развој корена. Током интензивног пораста потребна је већа количина азота (ниво азота зависи од врсте). Од периода садње до краја бербе је неопходно констатно снабдевање калцијумом. Корнишон има велике потребе за калијумом, али прекомерни унос калијума спречава усвајање калцијума и магнезијума. Потреба корнишона за микроелементима је велика и фолијарно ђубрење има велики значај. Корнишон је јако осетљив на соли. При ђубрењу корнишона треба водити рачуна и о форми појединих хранљива у ђубривима. Калијум треба дати у облику калијум сулфата, затим азот обезбедити у амидном облику 25-50% и нитратном 50-75%. Овакав начин азотне исхране обезбеђује раније формирање и већи број женских цветова а тиме и већи принос. На доњем делу стабљике потребно је редовно пинцирати заперке. Корнишон веома добро реагује на окопавање.

Саветодавац за повртарство
Дипл.инж. Мира Миљковић

ВОЋАРСТВО-ВИНОГРАДАРСТВО

БЕРБА ВОЋА

Берба воћа је завршни и најлепши чин сваког циклуса производње и уједно почетак реализације произведених плодова на тржишту воћа. Да би произведено воће било квалитетно и привлачно потошачу, мора бити убрано у најповољнијем тренутку. Прераном бербом прекида се раст плодова па они остају ситнији тако да се смањује принос воћа. Поред тога, нарушава се и квалитет плода. Низак принос и лош квалитет воћа условљавају смањење финансијске добити. Са друге стране, ако се закасни са бербом, губи се део претходно опалих плодова, а убрани плодови су презрели, постају мекани, мале су трајашности и велике осетљивости на манипулацијом током бербе, складиштења, паковања и транспорта.

За успешно одређивање оптималног момента бербе плодова потребно је познавати врсте зрелости које код воћа постоје, а то су ботаничка (физиолошка) зрелост, пуна (конзумна) зрелост и технолошка зрелост.

Ботаничка зрелост наступа у тренутку када је семе у плоду сазрело и постало способно да клија у нову биљку. Тог тренутка плод престаје да расте, прекида се веза између петелке и плода или између петелке и гранчице у зависности од врсте воћака. Највећи број плодова воћака бере се у физиолошкој зрелости. Пуна зрелост наступа када плодови имају оптималне органолептичке карактеристике и погодни су за конзумирање у свежем стању. Код великог броја воћака ова два типа зрелости плодова се временски поклапају. Међутим, код јабучастог воћа, кивија и банане се не поклапају па се процес који тече од физиолошке до пуне зрелости назива дозревање плодова.

Када се плодови прерађују, онда моменат бербе зависи од њихове намене. То јест од врсте производа у коју ће плодови бити прерађени. Другим речима, плодови се беру у технолошкој зрелости, која представља онај степен зрелости који прерађевини обезбеђује најбољи квалитет. На пример, плодови шљиве исте сорте који су намењени замрзавању се беру много раније него они који су намењени сушењу.

Берба воћа се може изводити ручно или механизовано. Ручна берба се обавезно примењује када су плодови намењени потрошњи у свежем стању, мада се може применити и када су намењени преради. Она је најспорији и најскупљи начин бербе, али се њоме најбоље чува квалитет убраних плодова. Убрани плодови се полако и пажљиво спуштају у одговарајућу амбалажу да не би дошло до њиховог оштећења. Механизована берба се примењује када су плодови намењени различитим видовима прераде, осим код језграстог воћа, где се механизовано убрани плодови могу хористити за потрошњу у свежем стању. Користе се различите машине, које углавном раде на принципу стресања зрелих плодова са стабала.

Код највећег броја воћака плодови у круни не сазревају истовремено. Због тога је потребно вршити пробирну бербу, којом се постиже најбољи квалитет плодова зато што се беру само плодови који су у оптималном стању зрелости, који су достигли максималну величину и масу.

**Саветодавац за воћарство и виноградарство
Дипл.инж. Дејан Јоцић**

ЈАБУЧНА – МЛЕЧНА ФЕРМЕНТАЦИЈА (МЛФ)

Јабучно – млечна ферментација (МЛФ) је процес који се спонтано одвија током или након алкохолне ферментације, а у новије време овај процес се изазива и контролише додатком селекционисаних, чистих култура млечних бактерија. Млечне бактерије су веома нетолерантне на сумпор диоксид, а температуре испод 20°Ц скоро у потпуности прекидају ову ферментацију.

Лоше последице спонтане јабучно млечне ферментације могу бити:

- Повећан садржај испарљивих киселина (повећана количина је увек везана за деловање бактерија, најчешће сирћетних које током неконтролисана МЛФ производе веће количине испарљивих киселина ферментишући шећере)
- Непријатан мирис вина на маслац или сир (последица присуства диацетила у концентрацијама већим од 3 мг/л који настаје деловањем неких сојева бактерија)
- Непожељни мириси на зној, феноле, кисели купус, плесан итд (последица деловања „дивљих“ сојева бактерија при вишим рН вредностима и прениском садржају сумпордиоксида)
- Гераниол, мирис мушкатли (присутан је само код вина код којих је употребљен сорбат за микробиолошку стабилизацију)
- Нестанак воћних арома из вина (везује се за деловање неспецифичних сојева бактерија које редукују количину естара)
- Редукција боје црвених вина (осим што је везана за повећање рН након МЛФ, може бити и последица деловања неспецифичних сојева бактерија)

Поједине од ових последица лоше МЛФ могу се избећи. Неки огледи су показали да се бутерни мирис може редуковати остављањем вина на талогу квасца током и након МЛФ.

Ферментација јабучне киселине се теже одвија уколико су за алкохолну ферментацију коришћени сојеви квасаца који троше велике количине хранљивих материја. Такође ова ферментација се теже одвија у великим танковима због деловања хидростатичког притиска.

Јабучно млечна ферментација недвосмислено има позитиван утицај на квалитет и сензорне особине неких вина. Сензорним оцењивањима вина након МЛФ – а без потврђене пуноће укуса, комплексност мириса и укуса, хармоничност, дуготрајност укуса (aftertaste), заокруженост, благост (блага бутерна арома, ванила) итд.

Саветодавац за воћарство и виноградарство
Дипл.инж. Игор Андрејић

ПОДСТИЦАЈИ МИНИСТАРСТВА ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ХЛАДЊАЧЕ И НАБАВКУ ОПРЕМЕ ЗА ХЛАДЊАЧУ

Правилником о подстицајима за подршку инвестицијама у примарну пољопривредну производњу дефинисана су средства која се могу добити за изградњу хладњаче и набавку нове опреме за хладњачу.

Субвенционисање изградње хладњаче и набавке нове опреме за хладњачу (компресори, испаривачи, кондензатори, панели са металном конструкцијом, врата за коморе) износи 50-65% од износа цене без ПДВ-а.

Право на подстицаје остварују физичка лица-носиоци регистрованих комерцијалних пољ. газдинстава уписана у Регистар пољ. газдинстава и налазе се у активном статусу.

Право на субвенцију се остварује ако је инвестиција за коју се подноси захтев реализована у периоду од 16.октобра предходне календарске године, а најкасније до дана подношења захтева за остваривање права на подстицаје и није предмет подстицаја по неком другом основу, осим подстицаја у складу са посебним прописом којим се уређује кредитна подршка регистрованим пољ. газдинствима.

Прописано је да вредност прихватљиве инвестиције која је предмет захтева буде већа од 100.000 динара, док износ појединачног рачуна треба да буде већи од 50.000 динара и да је рачун за сваку појединачну инвестицију већи од 50.000 динара.

Како би остварио право на подстицај у оквиру програма за подршку инвестицијама за изградњу и опремање објеката за чување и складиштење воћа и поврћа, подносилац захтева треба да у РПГ има уписано пољ. земљиште под производњом воћа и поврћа и то површине:

1. до 2 ха јагодастог воћа
2. до 5 ха другог воћа
3. до 0,5 ха поврћа у заштићеном простору
4. до 3 ха поврћа на отвореном простору.

Захтев за остваривање права на подстицаје подноси се Министарству надлежном за послове пољопривреде-Управи за аграрна плаћања, за сваку календарску годину, у периоду од 15. јуна до 15. октобра текуће године.

Максималан износ подстицаја по подносиоцу захтева је до 2.000.000 динара.

**Саветодавац за воћарство и виноградарство
Дипл. инж. Ивана Глигоријевић**

ЗАШТИТА БИЉА

MONILINIA FRUCTICOLA – смеђа трулеж плода

Смеђа трулеж се јавља на коштичавом воћу као што су бресква, нектарина, кајсија, трешња и шљива. Када се остваре повољни услови за развој болести може доћи до великих штета.

Симптоми болести се најчешће примећују на плодовима, може доћи и до заразе цветова, лишћа, изданака. Цветови постају смеђи, лепе се за изданке, појављује се маса спора. На избојима болест напредује ако има и на цветовима. На зрелим бресквама и нектаринама се појављују мале кружне пеге које се спајају или повећавају врло брзо тако да плодови могу да пропадну и у року од 2 дана. На плоду су видљиве масе спора. Оболели плодови поцрне, падају или остају на грани од којих се формирају мумифицирани плодови. Симптоми на незрелим трешњама су у виду малих упалих некротичних пеге. На зрелим плодовима су исти као код брескве и нектарине.

Гљивица презимљава најчешће у мумифицираном воћу које остаје на дрвету или на земљи. Спорулација се дешава у влажним уловима и на температурама од 13-25 °С. Споре се шире ветром, капљицама кише и инсектима. Може доћи до инфекције цветова, гранчица и то је инокулум за заразу плодова током зрења. Коштичаво воће постаје осетљивије на смеђу трулеж током зрења нарочито када су у то време више температуре и влажност ваздуха. Већа су оштећења ако има повреда плодова од инсеката. Ако су плодови инфицирани и током складиштења може се ширити инфекција на здраве плодове. Зелено воће такође може бити осетљиво, ране инфекције се могу остварити а да буду латентне и да се испоље тек у фази зрења. Ако су вчлажни услови може доћи и до сушења плодова у току вегетације.

Мере сузбијања:

Примена помотехничких мера - приликом резидбе отворити крошњу да се повећа проветравање и продор сунчеве светлости, то смањује период влажења у крошњама и омогућава бољу покривеност фунгицидима приликом третмана. Приликом разређивања плодова код брескве пазити да се направи довољно простора за сваки плод да се не додирују у фази зрења.

Примена механичких мера - током периода мировања вегетације вршити одстрањивање заражених мумифицираних плодова и заражених гранчица, а у току вегетације ако дође до појаве сасушених цветова и гранчица потребно је обавити њихово одстрањивање.

Примена хемијских мера - као код Монилиа лаха, у фази белих балона, у фази цветања, и третмани против трулежи плода 2-3 недеље пре бербе где треба водити рачуна о каренци примењених фунгицида. Не користити стално исте фунгициде због могућности стварања резистности, отпорности гљивице.

Саветодавац за заштиту биља
Дипл.инж. Љиљана Јеремић

СУЗБИЈАЊЕ КУПУСОВОГ МОЉЦА - МЕРЕ ДОБРЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРАКСЕ

Купусни мољац је једна од најчешћих и најпроблематичнијих штеточина која нападају купус. Посебно је штетан из разлога што је присутан током целог периода вегетације, а сушни периоди погодују њиховој масовној појави и већем размножавању.

Ово је врста инсекта који најчешће напада купусњаче (брокули, кељ, карфиол) мада штету може правити и на уљаној репици. Иако има кратак животни век (свега 14 дана), он се веома брзо размножава и способан је да прелети велику удаљеност. Најчешће је насељен у пределима медитеранских земаља. Међутим како су наши простори све топлији и код нас је овај штетни инсект се све комотније осећа и овде

Купусов мољац је лептир са тамносивим предњим крилима са светложутом валовитом линијом на задњој ивици . Крила су са дугим ресицама као код многих мољаца. Распон крила је до 16 мм. Гусенице су у почетку зеленкасте и врло тешко се уочавају на листу. Касније постају жутио- беле и могу да нарасту до 10 мм.

У нашем поднебљу има 7-8 генерација. Доњи праг развоја је 7,4° Ц а доњи 39 °Ц. Период полагања јаја траје десетак дана . Презимљавају као лутка и имаго на дрвећу , шибљу , корвским биљкама. Женке полажу јаја на наличју листова дуж главног нерва у групама од 2-4 комада. Женка положи до 200 јаја на наличје листа. Након 14 дана јављају сегусенице.

Гусенице су активне током целог дана. Хране се између два епидермиса После првог пресвлачења прогризају епидермис и изазивају појаву белих пега на листу, а касније прелазе у унутрашњост главице. Масовни напади гусеница купусног мољца могу да направе огромне штете, чак у толикој мери да остану само главни нерви од листова угрожене биљке. Највећи губици настају код формираних главица купуса, као и код оних које су у фази цветања, јер их они прљају својим изметом.

Купусни мољац као одрасла јединка не причињава велику штету у директном смислу, већ је и у овом случају штетна његова ларва. Уколико се установи да на једној биљци постоји више од једне гусенице овог инсекта, потребно је одмах спровести одговарајући третман сузбијања

Бројност купусовог мољца може се смањити применом агротехничких мера- дубоко орање, механичке мере, сузбијање корова. Препоручљиво је квалитетно заоравање и уништавање свих остатака биљака на месту где ће се наредне године вршити садња, јер се испод ових остатака налазе лутке и одрасли купусни мољац. Хемијско третирање треба обавити по препорукама Прогнозно извештајне службе и уз проверу стања на парцели.

Тип производње	Време примене	Инсектицид	Каренца	МБТ
Рани расађивање од почетка априла	Пиљење ларви 1. генерације	Cipermetrin Lambda cihalotrin,	28 14	2 2
	Почетак пиљења - пиљење ларви 2. генерације	Coragen 20 SC (hloratranilprol)	7	2
Средњи расађивање крај маја почетак јуна	Пиљење ларви 3. генерације	Bifenitrin	21	1
	Пиљење ларви 4. генерације	Lambda-cihalotrin	14	2
	Почетак пиљења - пиљење ларви 5. генерације	Coragen 20 SC (hloratranilprol)	7	2
Касни расађивање од почетка јула	Почетак пиљења - пиљење ларви 5. генерације	Bifenitrin	21	1
	Почетак пиљења - пиљење ларви 6. генерације	Cipermetrin	28	2
	Почетак пиљења - пиљење ларви 7. генерације	Coragen 20 SC (hloratranilprol)	7	2
	Почетак пиљења - пиљење ларви 8. генерације	Alverde (metaflumizon)	7	2

Саветодавац за заштиту биља
Дипл.инж. Ружица Ђукић

ШТЕТОЧИНА ЦИКАДА КУПИНЕ *Cicadetta montana* complex

На локалитетима Поморавског округа, у засадима купине могу да се јаве оштећења у виду зареза на кори грана, као и ломљење родних гранчица. Ова оштећења су последица присуства и активности имага цикаде из рода *Cicadetta*. Визуелним прегледима засада купине регистровано је и присуство одраслих јединки ове цикаде у прошлогодишњим засадима. Женке цикада праве зарезе на кори где полажу јаја и на тим местима долази до ломљења грана. На једној грани може бити више зареза, а у сваком од њих налази се на десетине јаја. Ове цикаде имају вишегодишњи циклус развића. Након пиљења, ларве се спуштају у земљиште где се хране на корену.

Заштита од ових цикада је веома отежана. Она може бити усмерена на сузбијање одраслих јединки, али с обзиром да у току бербе се највише појављује, ова мера је практично неприхватљива. Чињеница и да цикаде имају вишегодишњи циклус развића такође отежава заштиту јер сваке године долази до еклозије нових одраслих јединки. Даљи мониторинг биће усмерен на праћење присуства нимфи у земљишту, праћење нивоа њихове популације и еклозију одраслих јединки. Препарати који могу да се користе и који су показали позитивно дејство у циљу сузбијања одраслих јесу препарати на бази а.м ламбда цихалотрина у количини 0,2л/ха.

На територији Поморавског округа, забележено је присуство ове штеточине највише на локалитетима на којима се узгаја купина и то у Рековачкој општини, у селима Лепојевић, Опарић и Секурич. Штете које је проузроковала ова штеточина довеле су до оштећења на младарима у виду зареза али је до зрења плодова ипак било. Штете су видљиве у виду смањења приноса.

Слика 1. Оштећење младара

Слика 2. Зарез на младару

Саветодавац за заштиту биља
Дипл.инж. Марко Манојловић

AGROPONUDA
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

PRONADI PONUDU

Ponuda poljoprivrednih proizvoda

Proizvod: Grad:

Proizvod	Količina	Ponudac	Grad
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

POIŠTI PROIZVOD

Proizvod: Grad:

Ponuda proizvođačkih proizvoda

Cene žive stoke - stočne pijače u Srbiji za period 01.-07.07.2019. godine

Jedinica mere Težina / Rasa din/kg uzrast	Centralna Srbija														Vojvodina					
	Beograd	Čačak	Kragujevac	Loznica	Nis	Pozarevac	Smederevo	Vranje	Zajcar	Leskovac	Sabac	Uzice	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Zrenjanin	Subotica	
Bilevi >50kg HF											250									
Bilevi >50kg SH				270								240								
Dobele sezimne seraze	220	200	150																	
Isprjad sezimne seraze	270	200	220	270	300	260	270	260	260	250	210			280	260	300				
Jasad sezimne seraze	200	190	200	230	200		220	200							250	240				
Jasad 350-600kg seraze					220															
Jasad >60kg seraze					220															
Kore sezimne seraze	140	120	150	110		140	120							220	220					
Kore za koprje sezimne HF																				
Kore za koprje sezimne SH																				
Krmica za koprje >12kg seraze	150	140	130	160	160	140	150	140	110					120	120					
Ova sezimne seraze	150	140	120	130	160	160	140	150	140	110				120	120					
Prasad 16-25kg seraze	210	210	200	220	220	270	220	200	200	250	220	220		220	240	220				
Prasad <=15kg seraze	220	220		250	270	220	220	260							240	250				
Telad 8-160kg HF																				
Telad 8-160kg SH				480	450	370	430	400	540	500										
Toljenici 8-120kg seraze	160	150	150	150	120	160	140	130	160	170				150	150	150				
Toljenici >120kg seraze	160	130	130	150	110	140	130	140						140	140					
Sijezad sezimne seraze	220				200	200														

www.stips.minpolj.gov.rs

5 strana 3